

Ylivelkaantuminen on yksi köyhyiden muoto

Takuusäätiö on valtakunnallinen sosiaalialan järjestö, joka ehkäisee ja ratkaisee kotitalouksien talous- ja velkaongelmia. Tarjoamme neuvontaa ja velkajärjestelyitä velkaongelmissa oleville ihmisille. Kaikkein pienituloisimpien ihmisten talousvaikeuksissa teemme yhteistyötä sote-ammattilaisten kanssa.

Takuusäätiössä köyhyys nähdään sekä tulo- että velkaköyhyytenä. Asiakkaitamme ovat erityisesti työssä käyvät ihmiset, jotka eivät tule toimeen palkallaan velanhoitomenojensa vuoksi ja eläkeläiset. Vuonna 2023 asiakkaittemme mediaaninettopalkka oli noin 2 100 e/kk ja nettoeläke noin 1 400 e/kk

Velkojen maksun jälkeen heille voi jäädä käteen jopa alle toimeentulotuen perusosan verran. Tulojensa vuoksi eivät yleensä oikeutettuja etuuksiin, edes tulojen ulosmittauksen jälkeen. Arjen rahaongelmat ovat samoja köyhyysmuodosta riippumatta: tingitään ruuasta, lääkkeistä, luovutaan harrastuksista jne.

Hintojen ja korkojen nousu lisää velkaköyhyyttä

Noin joka toisella kotitaloudella on velkaa. Tilastokeskuksen mukaan vuoden 2022 lopussa velallisten asuntokuntien velkaantumisaste oli 173 % ja asuntovelallisten 223 %. Periaatteessa lähes kuka tahansa voi ylivelkaantua riippuen yksilöllisistä elämäntapahtumista, talousosaamisesta ja yleisestä talouskehityksestä.

Elinkustannusten ja korkojen nousun vaikutukset asiakkaisiin on näkynyt Takuusäätiössä toista vuotta ja huhtikuussa jo ensimmäiset tukien leikkausten vaikutukset. Nyt apua hakevat myös ihmiset, jotka olisivat voineet selviytyä ilman menolisäyksiä.

Asuntovelallisten yhteydenotot ovat lisääntyneet huomattavasti. Asunnon myynti on ratkaisu vain osalle. Asuntolainat pyritään hoitamaan viimeiseen asti, vaikka kulutusluottoon turvautuen. Myös eri etuuksia saavien ihmisten, kuten työttömien, eläkeläisten ja opiskelijoiden avunpyynnöt ovat lisääntyneet. Asiakkaissa on erityisesti nuoria aikuisia.

Asiakkailla on yhä suurempia määriä vakuudetonta velkaa. Kulutusluottojen lisäksi heillä on yhä useammin rästiintyneitä osamaksuja tai opintolainoja maksettavanaan.

Kehitettävä erilaisia velkajärjestelykeinoja, parempaa tavoitavuutta ja tukea

Työssäkäyvät, maksukykyiset ihmiset tarvitsevat erilaisia velkojen järjestelykeinoja ja palveluja, jotta he voisivat selviytyä velkojensa hoidosta ja välttää syvät velkaongelmat. Yksityishenkilön velkajärjestely on vasta viimesijainen keino. Sen rinnalle pitää kehittää kevyempiä menettelyitä esimerkiksi 2000-luvun alun tapaan velkasovintomenettelyjä, jossa velkojat tulevat vastaan ilman tuomioistuinmenettelyä.

Ylivelkaantuminen ja velkaköyhyys ei ole ainoastaan rahakysymys. Velkaongelmat ovat heikentäneet myös asiakkaittemme elämänlaatua, sosiaalista elämää, työssä jaksamista, vaikeuttaneet perhe-elämää mm. lasten näkökulmasta ja lisänneet näköalattomuutta.

Ylivelkaantuneiden tavoittaminen edellyttää verkostoyhteistyötä ja toimivaa ohjausta palvelusta toiseen. Velkaongelmiin pitää tarttua hyvinvointipalveluissa sekä työpaikoilla. Velkaohjauksen lisäksi he tarvitsevat kokonaisvaltaista kohtaamista; tukea jaksamiseen, arjen apua ja talousohjausta.

Lisäksi tarvitaan tutkittua tietoa ylivelkaantumisesta sekä toimenpiteiden vaikutusten arviointia.